

Tuin van Zeeland

*nieuwsbrief 48
september 2024*

Bomenexcursie donateurs

Als je een wandeling langs mooie bossen en struiken voor je ziet, denk je niet zo gauw aan een begraafplaats. Toch is daar in de loop van vele jaren veel fraais aangeplant en met zorg onderhouden. Daarom gaan we dat nu eens wél doen.

We nodigen onze donateurs graag uit voor een rondleiding met Johan Antheunisse over de begraafplaats van Middelburg (Westelijke Oude Havendijk). Veel van wat daar is te vinden, is door Johan zelf geplant en hij weet er veel over te vertellen. Dit zal gebeuren op

woensdag 16 oktober om 14.30 uur.

Na de rondleiding bieden wij u graag koffie of een ander drankje aan in het café van de Zeeuwse Bibliotheek.

Social media

Al jaren heeft de Tuin van Zeeland accounts op Facebook en 'X'. Wie onze posts volgde, zal hebben gemerkt dat wij hier nog nauwelijks actief zijn. Wij vinden de totale *content* van deze media de laatste tijd zoveel minder waardevol geworden dat wij hier verder geen bijdrage meer aan leveren en onze accounts inmiddels hebben beëindigd.

Groenonderhoud Hof ter Veste

'Woongoed woonbeter'

Donderdag 22 augustus informeerde Woongoed huurders van Hof Ter Veste (Middelburg) met een mail over de voorgenomen kap van zo'n twintig bomen in het naast hun woning gelegen bosje.

De maandag daarop zouden de werkzaamheden al beginnen. Woongoed vond de kap noodzakelijk i.v.m. achterstallig onderhoud, het creëren van ruimte voor 'toekomstbomen' en het gevaar voor vallende takken.

Dit plan was een jaar geleden al gemaakt, in overleg met een ecooloog van Woongoed en bomenspecialist Floris Overes, die toen ook al de te vellen bomen voorzien had van een kruisje. De bewoners stonden versteld dat ze pas een paar dagen tevoren (een weekend ook nog) werden ingelicht.

Enkele huurders vroegen de Tuin van Zeeland om advies. Waren de argumenten van Woongoed overtuigend? Wij zijn gaan kijken en vroegen 'onze' bomenkenner Johan Antheunisse mee te kijken. Zijn bevindingen waren dat de hoge essen omwikkeld met klimop beter getopt konden worden, om de klimop te behouden en wind te vangen.

Omdat er erg veel essen stonden, zou je er een paar kunnen verwijderen. Ook de bomen die rondom een eik staan zouden beter behouden kunnen blijven om deze schriële boom te beschermen. Johan zag twee echt slechte bomen, een esdoorn en een es. We stuurden onze bevindingen meteen naar Woongoed. Op de maandag dat de werkzaamheden zouden beginnen, kwam iemand van Woongoed de verontruste huurders uitleg geven. Eerst over de gang van

zaken: excuses, ja, het informeren had beter gekund, anders ontmoeten. Vervolgens werd er met Floris Overes gekeken naar de, van een kruisje voorziene, ter dood veroordeelde bomen. Wonderlijk: zelfs de man die de bomen gemerkt had, kon de kruisjes niet terugvinden. Hij bleek ontvankelijk voor de argumenten om een en ander minder rigoureuus aan te pakken. Kort en goed, Woongoed beloofde dus beterschap en van het oorspronkelijke plan om zo'n twintig bomen te kappen bleef minder dan de helft over. Verschillende essen, waartegen klimop groeit, werden getopt. Er werd ook niks afgevoerd, met de versnipperde takken werd een al bestaand wandelpad weer opgevuld en de bijna dode bomen die niet konden blijven staan omdat ze een gevaar vormden, werden geveld maar bleven in het bosje achter om de biodiversiteit in stand te houden, te vergroten. Woongoed verdient, als ze zo doorgaan, wat ons betreft nu het predikaat **woon beter**. Dank aan de betrokken bewoners!

Marktplaats Oost-Souburg

Oude situatie

Dit voorjaar werden bewoners van Oost-Souburg opgeschrikt door de aankondiging van de gemeente dat alle bomen aan het Oranjeplein zouden worden gerooid. Langs een van de zijden van het plein is onlangs omvangrijke nieuwbouw verrezen. De bomen hebben daaronder te lijden gehad. Ook ging het plein op de schop voor het leggen van buizen. We overwogen dat het bemalen en een damwand plaatsen altijd in het nadeel van de boom is, ook al staat de damwand er niet dicht bij. Een boom haalt immers met een fijner wortelstelsel, haarwortels, de mineralen en vocht meters ver weg. Wanneer dit

onderbroken wordt kan de hele voedselvoorziening hier onder lijden. Het enorme watertekort van de laatste jaren droeg hier ook negatief aan bij. Drie à vier bomen waren er zo slecht aan toe dat rooien onvermijdelijk was. Er stonden echter ook een aantal frisse, vitale, mooi gevormde esdoorns bij, die zo te zien de strijd nog niet op wilden geven. Wel stonden er veel elkaar beconcurrerende bomen op een klein gebied, die niet naar wens op zouden kunnen groeien. Het mooiste leek ons een aantal beeldbepalende bomen te behouden en hetgeen ten dode was opgeschreven, plus de slecht groeiende concurrenten weg te nemen. We stelden de gemeente van onze opvatting in kennis. Verschillende Raadsfracties stelden tot tweemaal toe vragen over mogelijkheden tot behoud van een deel van de bomen. B&W antwoordde hierop dat de nog levensvatbare bomen, die niet op de lijst van waardevolle bomen stonden en slechts "emotionele waarde" hadden, naar verwachting in de komende tien jaar achteruit zouden gaan. Beter zou zijn alles te rooien en door nieuwe aanplant te vervangen. Wij achten de verwachte achteruitgang niet het sterkste argument: bomen van een jaar of zestig oud vangen voorlopig nog veel meer CO₂ af dan nieuwe aanplant, ook al wordt dat allengs minder. De antwoorden van B&W stonden op de Raadsagenda voor 19 september. Wie gedacht mocht hebben dat dit alsnog tot bespreking zou leiden, kwam bedrogen uit: op een enkel kleintje na waren alle bomen inmiddels gerooid.

Huidige situatie

Dormio

In januari dit jaar maakten wij bezwaar tegen het nieuwe plan van Dormio voor een hotelresort bij Biggekerke. Na aankoop van een naastgelegen kavel werd het programma over een veel groter stuk uitgesmeerd. De ontwikkelaar dacht daarmee aan eerdere bezwaren tegemoet te komen. Dat zagen wij anders. De landschapspijn wordt er niet minder, maar groter door. Tot onze grote verrassing keurde de provincie het plan alsnog af. De uitbreiding is in strijd met de kustvisie, die paal en perk stelt aan de recreatieve ontwikkelingen in Zeeland. Eindelijk een duidelijk signaal. Er is nu een patstelling ontstaan. Grijpt de ontwikkelaar terug op het eerste plan? Hoe stelt de gemeente zich op? *Zie ook de PZC van 10 juni:*

<https://www.pzc.nl/veere/problemen-rond-grootse-plannen-hotel-resort-biggekerke-wewillen-geen-afstel~a44b4ea7/>

Donaties

Om u te informeren over onze activiteiten brengen wij nieuwsbrieven uit. Deels digitaal maar grotendeels ook op papier. Dit kost geld, naast onze vaste lasten zoals bankkosten, het lidmaatschap van grotere organisaties (Bomenstichting, Zeeuwse Milieufederatie) en het onderhoud van onze website. Met uw bijdrage kunnen we dat blijven doen. Wij zijn u zeer erkentelijk als u ons blijft steunen. Met een bijdrage op onze rekening IBAN NL 47 INGB 0009 148 408 kunnen wij onversaagd doorgaan met Walcheren zo mooi mogelijk te houden. De hoogte van uw bijdrage is minder van belang. Het aantal donateurs staat voorop. Dat bepaalt immers het draagvlak voor onze stichting.

Klonen

Bomen hebben niet het eeuwige leven. Ze groeien niet tot in de hemel. Wel kunnen ze heel oud worden, maar eens leggen ze het loodje. Voor ouwe reuzen ligt dat heel gevoelig. Menige reus heeft zich een plaats verworven in het cultureel erfgoed. Toch houdt bescherming een keer op. Als dergelijke bomen het uiteindelijk niet meer redden zijn de rapen gaar. De Anne Frankboom is een treffend voorbeeld. Onlangs was de vleugelnootboom in de tuin van het Rijksmuseum in het nieuws. Hij is in 1907 geplant volgens een plan van Pierre Cuypers, de architect van het museum. Hij loopt op zijn laatste tenen, kan nog een paar jaar mee. Copijn, die ook de restauratie van de Middelburgse bolwerken heeft gedaan, begeleidt de boom in zijn laatste fase door zorgvuldige snoei en frequent vitaliteitsonderzoek.

Om deze geliefde boom een nieuw leven te geven heeft men acht jaar geleden gekloond door er enkele jonge takken uit te zagen. Hiermee zijn 30 enten gemaakt, waarvan een grote kwekerij in Brabant boompjes kweekt. Dat is een afvalrace. Men streeft naar een gezond exemplaar met een stamomtrek van 20 cm, die men met dezelfde genen als de oorspronkelijke boom kan terugplanten op de historische plek. Het bracht onze donateur Coen Albers op het idee om dit ook met de vleugelnoot in de tuin van het Gasthuis te proberen. Dat idee sprak ons zeer aan. Johan Antheunisse gaat een poging wagen.

Bomenfonds Vlissingen

Een paar jaar geleden richtte Tom Aalfs, uit onvrede met het beleid in zijn gemeente, een bomenfonds voor Vlissingen op. Er werden veel te weinig bomen aangeplant. Met het ingezamelde geld werden jonge bomen aangeschaft en geplant. Wethouder Verhage mocht de eerste bomen van zijn fonds in Rosenburg planten. Later werden diverse soorten van een kweker aangeschaft om in een volkstuin verder te laten groeien tot voldoende grootte voor aanplant. Deze visie van het bomenfonds is inmiddels gemeengoed geworden. De ZMf, de Delta en veel gemeentes delen jaarlijks jonge boompjes uit aan particulieren. En dat in grote aantallen. Een reden voor het Bomenfonds Vlissingen om haar bescheiden bijdrage te gaan afbouwen. Lof voor het initiatief, dat zichzelf overbodig heeft gemaakt.

De boom

Voor Han Hoekstra

Ik heb daarnet een boom gekocht,
nou ja, een boom, zo'n drie voet hoog.
Daarvoor wordt nu een plaats gezocht.
Je zegt: het is een tak, meer niet.
Hoho, met wortels en een kleine kluit;
je zult eens zien, daar groeit wat uit!

Het wonder is, hoe hebben ze de takken
er nu al in kunnen verpakken
met blad en knop, bloesem en al.
Ja, alles wat hij worden zal
zit er al in, zelfs brandhout na zijn dood.
Maar eerst wordt hij nog even groot.

J.B.Charles

De ceder

Ik heb een ceder in mijn tuin geplant,
gij kunt hem zien, gij schijnt het niet te willen.
Een binnenplaats, meesmuilt ge, sintels,
schillen,
en schimmel die een blinde muur aanrandt,
er is geen boom, alleen een grauwe wand.
Hij is er, zeg ik, en mijn stem gaat trillen,
ik heb een ceder in mijn tuin geplant,
gij kunt hem zien, gij schijnt het niet te willen.

Ik wijs naar buiten, waar zijn ranke, prille
stam in het herfstlicht staat, onaangerand,
niet te benaderen voor noodlots grillen,
geen macht ter wereld kan het droombeeld
drillen.
Ik heb een ceder in mijn tuin geplant.

Han G. Hoekstra